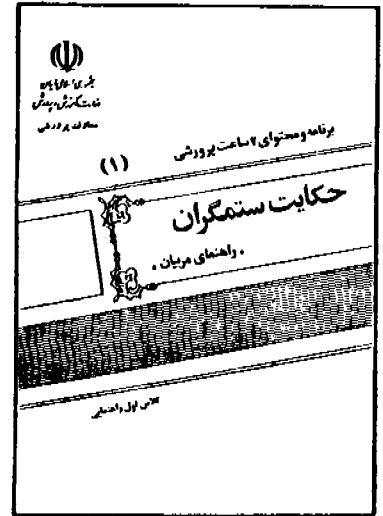

تعداد ۵۷ نفر از برادران
از خواهران مربی
گناه خود را در
شماره
به

تهیه و تنظیم: قاسم کریمی

گزارش تحقیقی درباره

فواید و اهداف کتاب حکایت ستمگران

از نظر مربیان تربیتی استان تهران

مقدمه

مدیریت تحقیقات و آموزش امور تربیتی به منظور ارزیابی «برنامه و محتوای کلاس پرورشی»، پس از گذشت ۶ ماه از تجربه این طرح در مدارس راهنمایی کل کشور، در آغاز سال ۶۸ با توزیع پرسشنامه ای در کلیه استانها و مناطق تابعه، دست به یک تحقیق اساسی در این زمینه زد. در این تحقیق، جنبه های مختلفی از مسائل مربوط به برنامه و محتوای کلاس پرورشی (با تأکید بر کتاب حکایت ستمگران) مورد ارزیابی قرار گرفته است. از میان محورهای مطرح شده در این تحقیق، دو محور اساسی آن عبارتند از:
۱ - قضاوت کلی نسبت به این برنامه از نظر تناسب با اهداف و برنامه های امور تربیتی

۲ - میزان موفقیت در زمینه دستیابی به اهداف اساسی امور تربیتی.
در این گزارش، نظر مربیان امور تربیتی استان تهران درباره این دو محور مورد تحلیل و بررسی قرار می گیرد. پرسشنامه یاد شده در مناطق استان به طور یکسان توزیع گردید. درباره محول اول، تعداد ۱۱۸ تن از مجریان این طرح، یعنی مربیان امور تربیتی مقطع راهنمایی، اظهار نظر نموده و درباره محور دوم نیز تعداد ۹۷ تن از همین مربیان اظهار نظر کرده اند. بنابراین علاوه بر تحلیل کلی نظرات مربیان درباره هریک از محورها، دیدگاههای خواهران و برادران مربی از نظر توافق یا اختلاف نظر نیز، مورد بررسی مقایسه ای قرار می گیرد.

با برنامه ها و اهداف امور تربیتی دارد، مورد بررسی قرار می گیرد در این تحقیق برای دستیابی به دیدگاه مربیان درباره محتوای این کتاب بر چهار محور زیر تأکید شد:

- ۱ - تأمین اهداف امور تربیتی به وسیله این کتاب:
- ۲ - نظام مدار شدن و سازمان یافتن فعالیتهای امور تربیتی در مدرسه با بکار افتادن برنامه های کلاس پرورشی، (دو مورد فوق دارای بار مثبت هستند و دو مورد زیر، دارای نگاه منفی به کتاب و محتوای آن می باشند)
- ۳ - عدم صلاح دید مربیان نسبت به اینکه امور تربیتی چنین روشها و برنامه هایی را اتخاذ نماید،
- ۴ - بی ارتباطی اهداف کتاب با اهداف اساسی امور تربیتی.

محورهای چهارگانه فوق به صورت چهار عبارت در اختیار نمونه های تحقیق قرار گرفت تا با توجه به اهداف و رسالت امور تربیتی، نظر خود را نسبت به برنامه و محتوای «حکایت ستمگران» اعلام دارند و یکی از این جملات را مطابق عقیده خود انتخاب نمایند:

- ۱ - کاملاً با اهداف امور تربیتی مرتبط است.
- ۲ - فعالیتهای پرورشی در مدرسه را نظام دار می کند.
- ۳ - این برنامه، خوب است ولی امور تربیتی نباید وارد آن شود.
- ۴ - با اهداف و وظایف امور تربیتی تناسب ندارد.

جدول شماره ۱

ارزیابی کلی مربیان امورتربیتی از برنامه ساعت پرورشی

شماره سؤال	فراوانی	درصد
۱	۴۴	۳۷/۲۹
۲	۶۰	۵۰/۸۵
۳	۱۰	۸/۴۷
۴	۴	۳/۳۸
جمع	۱۱۸	۱۰۰

بررسی دیدگاه کلی مربیان

جدول شماره ۱ دیدگاه پاسخ دهندگان را براساس فراوانی پاسخها درباره هریک از گزینهها نشان می دهد. از میان ۱۱۸ نفر خواهر و برادر مربی امورتربیتی استان تهران، ۶۰ نفر آنها (۵۰/۸۵ درصد) بر اینکه این برنامه می تواند فعالیتهای امورتربیتی در مدرسه را سازمان و نظام ببخشد، تأکید کرده و ۴۴ نفر آنها (۳۷/۲۹ درصد) بر تطابق اهداف این برنامه با اهداف اساسی امورتربیتی تأکید نموده اند. بنابر این معلوم می شود که مهمترین نکته مورد توجه مربیان، نقش نظامدهی این برنامه است. نظر پاسخ دهندگان درباره اینکه امورتربیتی نباید چنین سیاستهایی را اتخاذ نماید، از میان ۱۱۸ نفر، ۱۰ تن و به عبارت دیگر ۸/۴۷ درصد آنان بر این نکته متمرکز بوده

است و فقط ۴ نفر از آنان (۳/۳۸ درصد) اظهار داشته اند که این برنامه، از نظر اهداف و وظایف، در راستای اهداف امورتربیتی نیست و این تعداد، کمترین فراوانی را نشان می دهد.

مقایسه نظر خواهران با نظر برادران امورتربیتی

جدول شماره ۲ اختلاف نظر قابل توجهی را میان خواهران و برادران مربی تربیتی در ارتباط با هریک از محورهای چهارگانه نشان می دهد به طوری که ۶۱/۴۳ درصد برادران (تعداد کل: ۷۰ نفر) بر اینکه این برنامه فعالیتهای امورتربیتی را نظامدار می کند تأکید کرده و در مقابل آنها ۳۹/۵۸ درصد خواهران (تعداد کل: ۴۸ نفر) به این نکته اشاره داشته اند. متقابلاً تأکید خواهران نسبت به سؤال اول، یعنی تطابق اهداف این برنامه با اهداف امورتربیتی به مراتب بیش از برادران بوده است به طوری که از میان خواهران ۵۲/۰۸ درصد آنان بدین نکته اشاره داشته و از میان برادران ۲۴/۲۸ درصد آنان یعنی حدوداً نصف خواهران به این مسأله اشاره نموده اند. در مورد سؤال سوم هم، چنین اختلاف نظری به چشم می خورد: ۱۱/۴۳ درصد برادران اظهار داشته اند که نباید امورتربیتی وارد چنین برنامه ای بشود ولی از میان خواهران فقط ۴/۱۷ درصد آنان بر این نکته تأکید داشته اند.

مقایسه دیدگاه خواهران و برادران امورتربیتی

نسبت به برنامه و محتوای ساعت پرورشی

شماره سؤالات	فراوان برادران	درصد	فراوانی خواهران	درصد
۱	۱۷	۲۴/۲۸	۲۵	۵۲/۰۸
۲	۴۳	۶۱/۴۳	۱۹	۳۹/۵۸
۳	۸	۱۱/۴۳	۲	۴/۱۷
۴	۲	۲/۸۶	۲	۴/۱۷
جمع	۷۰	۱۰۰	۴۸	۱۰۰

بررسی کلی از نظر موافقت یا مخالفت مربیان

با توجه به اینکه دو محور اول، دارای بار مثبت بوده و نظر مثبت و مساعد مربیان را در دو بعد مختلف نسبت به این برنامه و محتوا می سنجد و دو محور دیگر، دارای بار منفی بوده و نظر منفی و غیر موافق مربیان را در دو بعد مختلف مورد سنجش قرار می دهد، ذیلاً به بررسی گرایشهای موافق یا غیر موافق مربیان نسبت به این برنامه می پردازیم:

جدول شماره ۳ گرایش کلی مربیان را نشان می دهد. ۸۸/۱۳ درصد آنان از اینکه این برنامه در راستای اهداف پرورشی است و فعالیتهای پرورشی در مدارس را سازمان و نظام می بخشد، اظهار رضایت کرده اند و فقط ۱۱/۸۶ درصد آنان با اظهار اینکه امورتربیتی نباید وارد چنین طرحهایی شود و اساساً این برنامه در راستای اهداف پرورشی نیست، نگرش منفی خود را ابراز داشته اند.

جدول شماره ۳

نگرش موافق یا غیر موافق مربیان نسبت به برنامه و محتوای ساعت پرورشی

سؤالات از نظر محتوای	فراوانی	درصد
سؤالات ۱ و ۲ (موافق)	۱۰۴	۸۸/۱۳
سؤالات ۳ و ۴ (غیر موافق)	۱۴	۱۱/۸۶
جمع	۱۱۸	۱۰۰

بررسی مقایسه ای نظر موافق یا

مخالف خواهران و برادران مربی

جدول شماره ۴ علی رغم اینکه درصد بالایی از موافقت خواهران و برادران مربی را نسبت به این برنامه نشان می دهد، اما در عین حال برتری موافقت خواهران را نیز مشخص می سازد، به طوری که ۸۵/۷۱ درصد برادران موافقت کلی خود را اعلام داشته و از میان خواهران ۹۱/۶۷ درصد آنان بر این موافقت تأکید نموده اند.

جدول شماره ۲

جدول شماره ۴

بررسی مقایسه‌ای میزان نگرش مثبت یا منفی خواهران و برادران تربیتی نسبت به برنامه و محتوای ساعت پرورشی

سؤالات از نظر محتوی	فراوانی برادران	درصد	فراوانی خواهران	درصد
سؤال ۱ و ۲ (موافق)	۶۰	۸۵/۷۱	۴۴	۹۱/۶۷
سؤال ۳ و ۴ (غیر موافق)	۱۰	۱۴/۲۸	۴	۸/۳۳
جمع	۷۰	۱۰۰	۴۸	۱۰۰

جمع بندی

این نتایج، نشان می دهند که:

۱ - خواهران بیش از برادران به یکسوئی اهداف این برنامه با اهداف امور تربیتی تأکید دارند و برادران بر نظام بخشی آن تأکید می ورزند.

۲ - از میان کسانی که عدم موافقت خود را با این برنامه اعلام داشته اند، فقط تعداد کمی از آنان، اساس آن را از نظر اهداف، مورد تردید قرار داده اند و بیشتر آنان نسبت به درستی و کیفیت مناسب آن اذعان داشته اند.

۳ - میزان موافقت با اجرای این برنامه، بیش از حد مطلوب، یعنی ۸۸/۱۳ درصد است و از این میان، سهم خواهران در اعلام موافقت، بیش از برادران است.

محور دوم:

بررسی میزان موفقیت برای دستیابی

در این تحقیق تعداد ۵۷ نفر از برادران مربی امور تربیتی و ۴۰ نفر از خواهران مربی امور تربیتی، جمعاً ۹۷ نفر دیدگاه خود را در این زمینه اعلام داشته اند. که جدول شماره ۵ فراوانی هریک از مرتبه های مربوط به اهداف چهارگانه را نشان می دهد:

چنانکه ملاحظه می گردد بیشترین تأکید بر روی موفقیت کتاب در زمینه اهداف اجتماعی و اهداف فکری است. یعنی در هر یک از جنبه ها به طور مساوی ۵۵/۶۷ درصد مربیان اعلام نظر کرده اند و میزان موفقیت برنامه را زیاد اعلام داشته اند، اهداف اعتقادی و هنری هم با اختلاف اندکی نسبت به هم، هریک ۴۷/۴۲ درصد و ۴۵/۳۶ درصد از آراء مربیان را به خود اختصاص داده اند و میزان موفقیت «زیاد» را برای خود کسب نموده اند.

در مجموع از این جدول بر می آید که:

۱ - بیشترین تأکید مربیان بر موفقیت برنامه ساعت پرورشی در مرتبه «زیاد» نسبت به وصول به اهداف امور تربیتی می باشد. به طوری که ۵۱/۰۳ درصد آنان بر این نکته اشاره داشته اند. این میزان، در کنار اعلام نظر ۱۷/۵۱ درصد آنان مبنی بر اینکه موفقیت این برنامه در زمینه وصول به اهداف «بسیار زیاد» می باشد، قرار دارد و جمعاً ۶۸/۵۴ درصد مربیان بر این موفقیت تأکید داشته اند و این در حالی است که فقط ۴/۹۰ درصد آنان میزان «بسیار کم» را مورد اشاره قرار داده اند.

۲ - اهداف اجتماعی، بیشترین رأی را در مرتبه «بسیار زیاد» برای خود جلب کرده است به طوری که ۲۲/۶۸ درصد مربیان بر این نکته توجه داشته و متقابلاً اهداف هنری بیشترین رأی را در مرتبه «بسیار کم» نصیب خود نموده است و ۱۱/۳۴ درصد مربیان بر این مسأله که این برنامه در زمینه وصول به اهداف هنری موفقیت دارد، اظهار تردید نموده اند و لسی به هر حال این تردید

به اهداف امور تربیتی

امور تربیتی اهداف گوناگونی را دنبال می کند که از عمده ترین آنها می توان اشاره داشت به: اهداف اعتقادی، اجتماعی، هنری و فکری. هریک از این جنبه ها به ترتیب در پی این هستند که دانش آموزان را در این زمینه ها تربیت نمایند: تربیت دینی و ایجاد شاکله مذهبی، تربیت اجتماعی و ایجاد روابط سالم و سازنده میان افراد، تربیت هنری و رشد حس زیبایی شناختی، تربیت قوای فکری و رشد قدرت تفکر و تدبیر.

بررسی میزان موفقیت برنامه و محتوای ساعت پرورشی در جهت وصول به این اهداف، زمینه اصلی این بخش از تحقیق می باشد. از آزمودنی ها خواسته شده است که نظر خود را درباره میزان موفقیت این برنامه در هریک از جنبه های اهداف، در یکی از چهار مرتبه: بسیار زیاد، زیاد، کم و بسیار کم، مشخص نمایند.

جدول شماره ۵

دیدگاه مربیان تربیتی در زمینه میزان موفقیت برنامه ساعت پرورشی برای دستیابی به

اهداف مختلف امور تربیتی

فراوانی پاسخها و درصدها در مراتب مختلف

جنبه های اهداف	بسیار زیاد	درصد	زیاد	درصد	کم	درصد	بسیار کم	درصد
اعتقادی - اخلاقی	۱۲	۱۲/۳۷	۴۶	۴۷/۴۲	۴۰	۴۱/۲۴	۳	۳/۰۹
اجتماعی	۲۲	۲۲/۶۸	۵۴	۵۵/۶۷	۲۸	۲۸/۸۶	۳	۳/۰۹
هنری	۱۶	۱۶/۴۹	۴۴	۴۵/۳۶	۲۶	۲۶/۸۰	۱۱	۱۱/۳۴
فکری	۱۸	۱۸/۵۶	۵۶	۵۵/۶۷	۲۲	۲۲/۶۸	۲	۲/۰۶
میانگن	۱۷	۱۷/۵۱	۴۹/۵	۵۱/۰۳	۲۹	۲۹/۹۰	۷/۷۵	۷/۰۹

درجته های دیگر، بسیار ضعیف است.
۳- اهداف اعتقادی - اخلاقی، در نظر ۴۱/۲۴ درصد مریدان در حد «کم» در این کتاب بدست می آیند ولی در عین حال ۴۷/۴۲ درصد آنان اظهار داشته اند که در حد «زیاد» در این کتاب به اهداف اعتقادی دست یافته می شود. بنابراین اختلاف نظر قابل توجهی میان مریدان در این زمینه به چشم می خورد.

مقایسه دیدگاههای خواهران و برادران جدولهای شماره ۶ و ۷ اختلاف نظر قابل توجهی را میان دیدگاههای خواهران و برادران امورتربیتی در زمینه میزان موفقیت برنامه و محتوای کلاس پرورشی برای دستیابی به اهداف امورتربیتی نشان می دهند. باره ای از این اختلاف نظرها به قرار زیر هستند:

۱- ۴/۴۷ درصد برادران موفقیت کتاب برای وصول به اهداف را در حد «بسیار زیاد» توصیف کرده اند و از میان خواهران امورتربیتی ۲۱/۲۵ درصد آنان بر این نکته تاکید داشته اند.

۲- ۴۷/۸۱ درصد برادران موفقیت کتاب برای وصول به اهداف را در حد «زیاد» توصیف کرده اند و از میان خواهران تربیتی ۵۵/۶۱ درصد آنان بر این نکته تاکید داشته اند.

۳- در مجموع می توان گفت که ۷۶/۸۶ درصد خواهران موفقیت این برنامه برای دستیابی به اهداف را در حد مطلوب یعنی با بیان «بسیار زیاد» و «زیاد» توصیف کرده اند و ۶۲/۲۸ درصد برادران به این نکته تاکید داشته اند. بنابراین موفقیت این برنامه در نظر خواهران مربی، بیش از برادران می باشد.

۴- در زمینه میزان موفقیت این برنامه برای دستیابی به اهداف فکری، چندان اختلاف نظری میان خواهران و برادران به

چشم نمی خورد و بطور متوسط ۷۵ درصد خواهران و ۷۳/۶۸ درصد برادران، با بیان «بسیار زیاد» و «زیاد»، این موفقیت را توصیف کرده اند ولی در زمینه اهداف دیگر، اختلاف نظر قابل توجهی میان آنان وجود دارد. مثلاً برادران در حد بسیار بالاتری نسبت به خواهران موفقیت در زمینه اهداف هنری را در مرتبه «زیاد» ذکر نموده اند، یعنی ۴۳/۸۶ درصد برادران و ۲۵/۵ درصد خواهران به این نکته تاکید داشته اند. در زمینه اهداف اجتماعی هم این اختلاف نظر وجود دارد ولی در اینجا خواهران بیش از برادران بر موفقیت در زمینه اهداف اجتماعی تاکید نموده اند بطوری که ۶۷/۵ درصد آنان در مقابل ۴۷/۳۷ درصد برادران، این اختلاف نظر را روشن می کند.

۵- بطور کلی می توان گفت بیشترین تاکید برادران در حد «بسیار زیاد» بر روی اهداف اجتماعی و در حد «زیاد» بر روی اهداف فکری است ولی بیشترین تاکید خواهران در حد «بسیار زیاد» بر روی اهداف هنری و در حد «زیاد» بر روی اهداف اجتماعی می باشد.

۶- اتفاق نظر خواهران و برادران بر روی موفقیت کم برنامه در زمینه اهداف اعتقادی قابل توجه است به طوری که ۴۰٪ خواهران و ۴۲/۱۰ درصد برادران بر این نکته تاکید داشته اند ولی در عین حال اختلاف نظر آنان در زمینه اهداف هنری در میزان «کم» قابل توجه است به طوری که ۳۸/۶۰ درصد برادران این عدم موفقیت را مورد تاکید قرار داده و فقط ۱۰ درصد خواهران بر این نکته تاکید داشته اند.

جدول شماره ۶

دیدگاه برادران مربی در زمینه میزان موفقیت برنامه ساعت پرورشی برای دستیابی به اهداف مختلف امورتربیتی

فراوانی پاسخها و درصدها در مراتب مختلف								
جنبه های اهداف	بسیار زیاد	درصد	زیاد	درصد	کم	درصد	بسیار کم	درصد
اعتقادی-اخلاقی	۵	۸/۷۷	۲۵	۴۳/۸۶	۲۴	۴۲/۱۰	۲	۳/۵۰
اجتماعی	۱۱	۱۹/۳۰	۲۷	۴۷/۳۷	۱۸	۳۱/۵۸	۳	۵/۲۶
هنری	۷	۱۲/۲۸	۲۵	۴۳/۸۶	۲۲	۳۸/۶۰	۴	۷/۰۱
فکری	۱۰	۱۷/۵۴	۳۲	۵۶/۱۴	۱۳	۲۲/۸۰	۱	۱/۷۵
میانگین	۸/۲۵	۱۴/۴۷	۲۷/۲۵	۴۷/۸۱	۱۹/۲۵	۳۳/۷۷	۲/۵	۴/۳۸

جدول شماره ۷

دیدگاه خواهران مربی در زمینه میزان موفقیت برنامه ساعت پرورشی برای دستیابی به اهداف مختلف امورتربیتی

فراوانی پاسخها و درصدها در مراتب مختلف								
جنبه های اهداف	بسیار زیاد	درصد	زیاد	درصد	کم	درصد	بسیار کم	درصد
اعتقادی-اخلاقی	۷	۱۷/۵	۲۱	۲۵/۵	۱۶	۴۰	۱	۲/۵
اجتماعی	۱۰	۲۵	۲۷	۶۷/۵	۱۰	۲۵	-	-
هنری	۹	۲۲/۵	۱۹	۴۷/۵	۴	۱۰	۷	۱۷/۵
فکری	۸	۲۰	۲۲	۵۵	۹	۲۲/۵	۱	۲/۵
میانگین	۸/۵	۲۱/۲۵	۲۲/۲۵	۵۵/۶۱	۱۱/۸	۴/۷۵	۲/۲۵	۵/۶۲